

O periplo de María

María Xesús Nogueira

Formas de citación recomendadas

1 | Por referencia a esta publicación electrónica*

NOGUEIRA, MARÍA XESÚS (2011 [2003]). “O periplo de María”. *Grial*: 158, 113-114. Reedición en *poesiagalega.org*. *Arquivo de poéticas contemporáneas na cultura*.
<<http://www.poesiagalega.org/arquivo/ficha/f/1355>>.

2 | Por referencia á publicación orixinal

NOGUEIRA, MARÍA XESÚS (2003). “O periplo de María”. *Grial*: 158, 113-114.

* Edición dispoñíbel desde o 7 de novembro de 2011 a partir dalgunha das tres vías seguintes: 1) arquivo facilitado polo autor/a ou editor/a, 2) documento existente en repositorios institucionais de acceso público, 3) copia dixitalizada polo equipo de *poesiagalega.org* coas autorizacións pertinentes cando así o demanda a lexislación sobre dereitos de autor. En relación coa primeira alternativa, podería haber diferenzas, xurdidas xa durante o proceso de edición orixinal, entre este texto en pdf e o realmente publicado no seu día. O GAAP e o equipo do proxecto agradecen a colaboración de autores e editores.

Antonio Puentes Chao, libro da editorial treCtres de Oleiros, un libro no que destaca a vontade didáctica, incluíndo unha selección de textos do poeta.

Como se pode observar é un percurso amplo e variado, que sobre todo debe servir para favorecer a lectura dunha das voces maiores da nosa poesía de todos os tempos, un poeta no que a palabra atinxe o máis alto vigor, que explora como poucos a linguaxe e que elabora un discurso poético de alta concentración lírica e no que cada verso é unha afirmación da vida. Unha auténtica voz, singular e única ■
Carlos L. Bernárdez

O periplo de María

MODA GALEGA

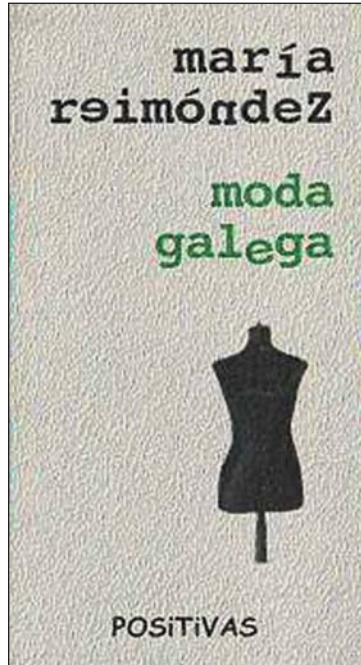
MARÍA REIMÓNDEZ

Positivas | 2002 | 80 páxinas

A pouco que percorramos as páxinas de *Moda galega*, estrea poética de María Reimóndez, podemos apreciar como o texto nos conduce cara a un territorio complexo, delimitado por algunhas poéticas xurdidas ao longo da década dos noventa.

Refírome a un espacio que resulta da intersección entre as propostas baseadas na naturalidade do discurso e as empeñadas na revisión de tópicos culturais, levadas a cabo por voces femininas nestes últimos anos. O resultado é un texto orixinal no que se ofrece unha visión da muller na sociedade a través da observación dos escaparates, nun percorrido polas rúas comerciais.

O mencionado artificio xera unha obra estruturada en dous bloques: “Colección de primavera verán” e “Colección de outono inverno”. A organización destes en dúas seccións: “Preámbulo” e “As rúas”, confire unha especial cohesión a un conxunto que ten como escenario a cidade de Vigo —que xa o fora para Xosé María Álvarez Caccamo ou Fran Alonso—. A

autora elabora deste xeito unha particular guía e un documento de actualidade arriscadamente efémero, perigo que atenúa habilmente con estratexias como o humor, a ironía e a incorporación de ocorrentes referencias coas que insire imaxes de grande lirismo nun discurso deliberadamente prosaico. Á unidade do conxunto contribúe tamén un clarificador paratexto, a contracapa, se acaso demasiado explícito, que non en van comparte trazos co discurso publicitario.

Botando man dunha das metáforas femininas máis enraizadas na tradición literaria, a autora constrúe xogos de palabras que nos introducen nun dos motivos centrais do poemario, como é a dictadura do consumo: *desafiannos novas rocas, / o desexo de sermos fusos / e a sede de aforarmos / nas areas profundas / do C maiúsculo: Comprar*.

Esta visión da relación muller-consumo preséntanos o perfil dunha irmandade feminina unida pola tarxeta de crédito e detense en cuestións como o comercio (in)xusto ou a explotación.

Trátase dunha das liñas máis contundentes da poesía de María Reimóndez que, en sintonía con esa

súa outra poética da solidariedade —a ONG e o ensaísmo hindú—, arremete contra algúns dos tópicos culturais máis discriminatorios. Neste senso, resultan especialmente críticos os textos que abordan a diferenza cultural, como ocorre cos que aluden á India, *a miña outra matria / de sufrimentos* ou ao concepto de exotismo (*exotismo / de casar aos doce anos / e suicidarse / porque xa se coñecen / tódalas outras formas / de morrer*).

Nunha liña próxima, e sen se afastar da reflexión sobre a moda, a voz poética aborda a relación entre esta e a identidade, nun texto cheo de humor formulado desde unha aparente inxenuidade que, xunto co autobiografismo, semella artellar todo o poemario:

*Pregúntome cando poderemos
reapropia-los traxes de galega
e levalos como a nova insignia
das cousas que están por vir.*

Outro dos grandes eixos temáticos que sustentan a obra é o da muller e o canon. A autora tematiza unhas *imaxinadas miñas irmás* —as mulleres deformes, xiñantes e barbadas— ataca a *clonación da moda*, a *barbi*, a dictadura da talla-xe e a escravitude do culto ao corpo, ao tempo que exalta a *marabilla da diferenza* e asume un contracanon de beleza baseado na ruptura das convencións. A voz que cuestiona denuncia tamén a muller obxecto, a creación *rendible* de *mulleres en cadea* (“Centro comercial Camelas: Zara”) e despraza o seu discurso cara a outros obxectivos, como a violencia doméstica ou a visión reduccionista da muller como reproductora.

O poemario de María Reimóndez achéganos, xa que logo, unha visión abondo crítica do mundo da moda que incide no seu carácter ilusorio e no seu poder de fascinación. Tan só en ocasións contadas ofrece unha mirada compasiva aos escaparates para admirar a roupa de “Dee-Tu” ou os xerseis de la feitos á man. Ao longo da súa exposi-

ción, a voz que denuncia recorre a un sistema de referencias tirado da sociedade consumista e das formas de cultura da modernidade: Star Trek, a mencionada *Barbi*, a *señorita Pepis* ou unha *Madonna para desfacernos do papa*. Outras referencias proceden da cultura popular, coa que establece un diálogo ao que non son alleas outras voces femininas contemporáneas:

*Eu quería casare
e velaquí teño a roupa.
Casa, miña filla casa
que hoxe en día
unha perna
malamente
tapa a outra.*

Os versos reproducidos achéganos a outra das características da obra da autora, como é a tendencia á desautomatización e ao xogo verbal. Esta estratexia complementase coa incorporación de expresións que confiren ao texto un ton coloquial e, por veces, oralizante, na procura constante do contacto co lector. Trátase, en todos os casos, de artificios que acaen ben a unhas unidades poemáticas que reiteran o esquema observación, descrición e reflexión crítica, cando non comentario irónico a xeito de conclusión.

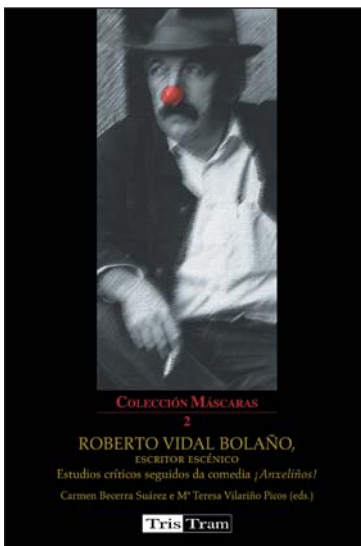
Con estes *complementos*, a autora consegue un texto dinámico, suxestivo e ao tempo radical. Un dos méritos do libro radica, ao meu ver, no seu dobre enraizamento na tradición poética galega actual. Este feito, que cumpriría observar cunha maior perspectiva, sitúao na poesía máis representativa *dos noventa* e emparéntao con algúns dos seus mellores achados, como a voz rota de Lupe Gómez ou a intertextualidade lúdica de María do Cebreiro. “*¡Pasen e vexan!*” ■ **María Xesús Nogueira**

Teatro: suplindo carencias

ROBERTO VIDAL BOLAÑO, ESCRITOR ESCÉNICO

BECERRA SUÁREZ, C. / M.ª T. VILARIÑO PICOS (EDS.)

Tris Tram | 2002 | 398 páxinas

Interesante proposta a que iniciou a editorial Tris Tram a través da súa colección Máscaras, baixo a dirección de Anxo Abuín: presentar e ofrecer libros de estudo e traballo sobre literatura dramática. Nun dos terreos máis eivados da crítica literaria galega, esta iniciativa axuda a suplir unha carencia que impide, de certo, unha maior difusión e vixencia do xénero dramático.

En efecto, iniciouse este percorrido no ano 2001 cun volume de artigos dedicado a Euloxio Ruibal e encontra agora a súa continuación neste novo libro centrado arredor dun dos máis importantes dramaturgos da literatura galega.

Editado por Carmen Becerra e M.ª Teresa Vilariño esta compilación de artigos ofrece diferentes perspectivas do polifacético Roberto Vidal Bolaño: o seu labor de actor, director e, nomeadamente, o de autor, é analizado por nomes pertencentes a diversos eidos do sistema teatral

galego nun intento de abranguer tanto as súas actividades máis achegadas á escena coma aquelas que fican no terreo escrito.

De grande interese resultan polo tanto os artigos que investigan na procura de novos marcos teóricos ou formas de inserción desta figura na literatura dramática. Así mesmo, avanza no estudio e no fornecemento de novos instrumentos de análise os traballos arredor dalgunha obra ou aspecto temático máis concreto. Alén disto, para aumentar o valor desta compilación, inclúese a edición de *¡Anxelinos!*, un dos seus textos de máis éxito na escena que ata agora non fora publicado.

É ben verdade que quedan aspectos aínda sen tocar, pero é inevitable no complexo e vasto mundo que Roberto Vidal Bolaño creou durante as máis de tres décadas en que habitou os camiños do teatro galego. Así pois, non podemos por menos que recibir con agrado unha nova achega nos precarios territorios dos estudos teatrais galegos que, de certo, axudará a que a obra deste autor sexa máis e mellor coñecida ■ **Iolanda Ogando**

A diferenza cristiá na continuidade das relixións e da cultura

REPENSAR A RESURRECCIÓN

ANDRÉS TORRES QUEIRUGA

SEPT | 2002 | 408 páxinas

Coa primeira edición en galego esgotada en menos dun ano e unha tradución ao castelán na excelente Editorial Trotta xa nas librerías, o último libro de Andrés Torres Queiruga leva camiño de converterse en obra de referencia sobre a cuestión crucial da fe cristiá: a memoria viva de Xesús afincada na enigmática experiencia